

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

26 septembrie 2017

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte

Judecători

mun. Chișinău

Nicolae Gordilă

Liliana Catan

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Ion Guzun

judecând în ședință fără participarea părților recursul ordinar declarat de avocatul Hamureac Oxana în numele inculpatului, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 14 februarie 2017 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 mai 2017, în cauza penală în privința lui

*Apostol Constantin Arcadie, născut la
xxxx, originar și locuitor în s. xxxx, r-nul xxxx,*

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 23.05.2016-14.02.2017;

instanța de apel: 27.01.2017-02.05.2017;

instanța de recurs: 20.07.2017-26.09.2017;

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 14 februarie 2017, *cauza fiind examinată în baza art. 364/1 Cod de procedură penală*, Apostol Constantin a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264/1 alin. (4) Cod penal la 8 (opt) luni închisoare, iar în temeiul art. 90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate pe un termen de probă de 3 (trei) ani.

2. Pentru a se pronunța, instanța de fond a indicat că, *prin rechizitoriu și potrivit actului de învinuire*, Apostol Constantin *este acuzat* de faptul că, în noaptea de 13 spre 14 mai 2016, în intervalul de timp cuprins între ora 23.00 - 00.36, fiind privat de dreptul de a conduce mijloace de transport, conducea autovehiculul de marca „Volkswagen”, model T4, cu n/î RZAK 412 prin s. Bușăuca, raionul Rezina, încălcând prevederile pct. 3) și pct. 14 lit. a) ale Regulamentului circulației rutiere aprobat prin Hotărârea Guvernului RMnr.357 din 13.05.2009 care prevăd că participanții la trafic sunt obligați să respecte regulile de circulație și respective - conducătorului îi este interzis să conducă vehiculul în stare de ebrietate, urmare a ce, fiind supus testării alcooscopice, s-a stabilit că gradul de alcool în aerul expirat la el

constitua 0,77 mg/l, care conform art. 134/12 alin. (3) Cod penal se califică ca stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat.

3. Împotriva sentinței nominalizate a depus apel procurorul, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Apostol Constantin să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264/1 alin. (4) Cod penal și în corespundere cu prevederile art. 364/1 alin. (8) Cod de procedură penală și art. 82 alin. (2) Cod penal, să-i fie stabilită pedeapsă de 4 (patru) luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis. În baza art. 85 alin. (1) Cod penal, să fie adăugată parțial la pedeapsa aplicată partea neexecutată a pedepsei complementare stabilite prin sentința Judecătoria Orhei din 12.02.2015, stabilind pedeapsa definitivă de 4 luni închisoare, cu privarea de dreptul de conduce mijloace de transport pe un termen de 1 an.

În motivarea cererii a invocat că, potrivit certificatului eliberat de Biroul de Probațiune Rezina, la 12.02.2015 inculpatul a fost condamnat de către Judecătoria Orhei în baza art. 264/1 alin. (1) Cod penal, la 160 de ore muncă neremunerată în folosul comunității, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani. A fost luat la evidență la 25.03.2015, iar la 11.06.2015, a fost exclus de la evidență pe art. 67 Cod penal, în legătură cu executarea celor 160 de ore de muncă neremunerată în folosul comunității, rămânând la evidență la Biroul de Probațiune Rezina cu pedeapsa complementară - privarea de dreptul de conduce mijloace de transport, până la 02.03.2018.

Conform art. 111 alin. (1) lit. e) Cod penal, se consideră ca neavând precedente penale persoanele condamnate la o pedeapsă mai blândă decât închisoare, după executarea pedepsei. Potrivit art. 62 alin. (1) lit. b), d) Cod penal, atât privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate cât și munca neremunerată în folosul comunității sunt pedepse penale aplicate persoanelor fizice.

Astfel, deși inculpatul a executat pedeapsa principală aplicată prin sentința Judecătoria Orhei din 12.02.2015, de 160 ore muncă neremunerată în folosul comunității, în privința ultimului a rămas neexecutată pedeapsa complementară, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport. Din acest motiv, antecedentul penal nu este stins și se atestă starea de recidivă simplă, motiv pentru care instanța de fond nu era în drept să aplice prevederile art. 90 alin. (1), (2) Cod penal, deoarece potrivit art. 90 alin. (4) Cod penal, persoanelor care au săvârșit infracțiuni deosebit de grave și excepțional de grave, precum și în cazul recidivei, condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei nu se aplică.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 mai 2017, a fost admis apelul declarat, casată sentința inclusiv din oficiu în baza art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală și pronunțată o nouă hotărâre, prin care Apostol Constantin a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264/1 alin. (4) Cod

penal, conform art. 364/1 alin. (8) Cod de procedură penală și art. 82 Cod penal, la 4 (patru) luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, iar în baza art. 85 alin. (1) Cod penal, prin cumul de sentințe, la pedeapsa aplicată prin prezenta decizie i s-a adăugat partea neexecutată a pedepsei complementare stabilite prin sentința Judecătorei Orhei din 12.02.2015, stabilindu-i inculpatului pedeapsă definitivă de 4 (patru) luni închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 10 luni și 23 zile.

4.1. Colegiul penal a constatat că instanța de fond, deși în partea dispozitivă a sentinței recunoaște vinovăția lui Apostol Constantin în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264/1 alin. (4) Cod penal, în partea descriptivă a sentinței a omis să constate fapta comisă pe infracțiunea respectivă, astfel încălcând prevederile art. 394 alin. (1) Cod de procedură penală.

Instanța de apel *a constatat* că, prin probele cercetate s-a dovedit cu certitudine că Apostol Constantin, în noaptea de 13 spre 14 mai 2016, în intervalul de timp cuprins între ora 23.00 - 00.36, fiind privat de dreptul de a conduce mijloace de transport, conducea autovehiculul de marca „Volkswagen”, model T4, cu n/î RZAK 412 prin s. Bușăuca, raionul Rezina, încălcând prevederile pct. 3) și pct. 14 lit. a) ale Regulamentului circulației rutiere aprobat prin Hotărârea Guvernului RMnr.357 din 13.05.2009 care prevăd că participanții la trafic sunt obligați să respecte regulile de circulație și respective - conducătorului îi este interzis să conducă vehiculul în stare de ebrietate, urmare a ce, fiind supus testării alcooscopice s-a stabilit că gradul de alcool în aerul expirat la el constituia 0,77 mg/l, care conform art. 134/12 alin. (3) Cod penal, se califică ca stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat.

Totodată, Colegiul penal a reținut argumentele invocate de către procuror, potrivit cărora inculpatul a comis infracțiunea în stare de recidivă.

Astfel, Apostol Constantin anterior a fost judecat prin sentința Judecătorei Orhei din 12.02.2015, în baza art. 264/1 alin. (1) Cod penal, fiindu-i numită pedeapsă sub formă de 160 ore muncă neremunerată în folosul comunității, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani (f.d. 18), fiind luat la evidență la 25.03.2015, iar la 11.06.2015, a fost exclus de la evidență conform art. 67 Cod penal, în legătură cu executarea pedepsei, rămânând la evidență la Biroul de Probațiune Rezina cu pedeapsa complementară - privarea de dreptul de conduce mijloace de transport, până la 02.03.2018 (f.d. 72).

Prin urmare, potrivit art. 82 alin. (2) Cod penal, în privința lui Apostol Constantin se atestă starea de recidivă, iar în baza prevederilor art. 90 alin. (4) Cod penal, persoanelor care au săvârșit infracțiuni deosebit de grave și excepțional de grave, **precum și în cazul recidivei**, condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei nu se aplică, astfel încât suspendarea condiționată a executării pedepsei în privința inculpatului este apriori imposibilă, dat fiind comiterea

infracțiunii în stare de recidivă și astfel, în opinia instanței de apel, instanța de fond a aplicat în mod greșit prevederile art. 90 Cod penal.

La individualizarea, stabilirea categoriei și termenului pedepsei lui Apostol Constantin, Colegiul penal a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, a comis o infracțiune care face parte din categoria infracțiunilor ușoare, de persoana celui vinovat, care anterior a fost condamnat, a comis infracțiunea în stare de recidivă, conform cazierului contravențional are mai multe încălcări ale Regulamentului Circulației Rutiere (f.d. 21), se caracterizează pozitiv la locul de trai (f.d. 17), și-a recunoscut vinovăția, solicitând examinarea cauzei în procedură simplificată în baza art. 364/1 Cod de procedură penală și astfel, scopul legii penale la caz poate fi atins prin executarea unei pedepse sub formă de închisoare în mărime minimă.

5. Nefiind de acord cu decizia, avocatul Hamureac Oxana în numele inculpatului a declarat recurs ordinar, solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri de încetare a procesului penal, prin care să fie aplicată Legea nr. 210 din 29.07.2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, pe motiv că, cauza penală a fost examinată în baza art. 364/1 Cod de procedură penală și în cazul dat sunt întrunite toate condițiile pentru aplicarea actului de amnistie.

6. Asupra recursului a depus referință procurorul prin care s-a expus întru respingerea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat, deoarece în procesul incipient al urmăririi penale, inculpatul nu și-a manifestat căința activă în cele comise.

7. Judecând recursul în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că recursul declarat urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia. Rațiunea și finalitatea exercitării căii de atac, în particular avându-se în vedere recursul ordinar, rezidă în înlăturarea erorilor admise de instanța ierarhic inferioară la etapa precedentă de judecare a cauzei, iar controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează, are un rol preventiv și unul reparator.

Instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată că, în speță sunt incidente circumstanțe care înlătură răspunderea penală a inculpatului.

În drept, soluția instanței de apel cade sub incidența art. 427 alin. (1) pct. 11) Cod de procedură penală, care stipulează că *hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara eroarea de drept atunci când aplicarea pedepsei a fost înlăturată de un act de amnistie* și prin urmare, concluzia instanței de recurs adoptate pe marginea cererii depuse de inculpat, se fundamentează pe prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, potrivit cărora judecând

recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea parțială a hotărârilor atacate și cu dispunerea încetării procesului penal în cazurile prevăzute de legea procesual-penală.

Pornind de la analiza cererii de recurs, Colegiul constată că, în esență, titulara acesteia critică neaplicarea de către instanța de apel a Legii nr. 210 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, cu dispunerea încetării procesului penal în privința lui Apostol Constantin.

Instanța de recurs consideră că criticele recurentului sunt întemeiate și în contextul ce urmează va puncta raționamentele care au stat la baza admiterii recursului declarat.

Într-un prim aspect, este relevant de a specifica că amnistia este actul de clemență al puterii legiuitoare, prin care aceasta, din considerente de ordin politic sau social, înlătură răspunderea penală și consecințele condamnării pentru infracțiunile săvârșite până la apariția sa.

La 29 iulie 2016 a fost adoptată Legea nr. 210 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova. Potrivit art. 2 din Legea nr. 210, în cazul în care persoana, în privința căreia se judecă cauza penală, întrunește condițiile stabilite de art. 1 și nu cade sub incidența art. 10, este pasibilă de a i se aplica actul amnistiei, dacă infracțiunea a fost comisă până la data de 29 iulie 2016, pentru care Codul penal nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 sau Codul penal aprobat prin Legea R.S.S. Moldovenești din 24 martie 1961, prevede, în calitate de pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoarea, pe un termen de 7 ani.

Din actele cauzei deferite judecării, se constată că Apostol Constantin a comis infracțiunea prevăzută de art. 264/1 alin. (4) Cod penal în luna mai, anul 2016, iar săvârșirea acestei infracțiuni se pedepsește cu amendă în mărime de la 1050 la 1150 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 1 an, iar aceste circumstanțe ale cauzei se încadrează în prescripțiile generale ale Legii nr. 210 privind amnistia, care are ca efect înlăturarea răspunderii penale pentru fapta infracțională comisă.

Totodată, Colegiul penal lărgit atestă, că soluția instanței de apel este neîntemeiată, la adoptarea ei nu s-a ținut cont de faptul că Legea nr. 210 nu impune expres anumite restricții de aplicare a amnistiei, în privința persoanelor care au comis infracțiuni, în stare de recidivă. Interdicțiile aplicate actului de amnistie, față de persoanele ce au comis infracțiunea în stare de recidivă, rezultă din prevederile art. 10 lit. g) a Legii nr. 210, care stabilește că nu se aplică amnistia, în privința persoanelor ce au fost condamnate anterior pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, executând, în tot sau în parte, pedeapsa cu închisoare. Sub incidența interdicției, prevăzute de art. 10 lit. g) al Legii nr. 210, nu cad persoanele care au fost

anterior condamnate pentru infracțiunile indicate în art. 10 lit. g), dar nu au executat pedeapsa cu închisoarea sau antecedentele penale sunt stinse.

Din materialele cauzei, se reține faptul, că inculpatul anterior a fost condamnat de către Judecătoria Orhei la data de 12.02.2015 în baza art. 264/1 alin. (1) Cod penal, la 160 ore muncă neremunerată în folosul comunității, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani, astfel cu toate că la momentul comiterii infracțiunii în speță nu era executată pedeapsa complementară, Colegiul penal consideră, că nu sunt impedimente în aplicarea Legii privind amnistia în privința lui Apostol Constantin, deoarece potrivit art. 16 Cod penal, infracțiunea comisă anterior și prevăzută de art. 264/1 alin. (1) Cod penal, se califică ca infracțiune ușoară.

Prin urmare, procedura de aplicare a actului amnistiei față de inculpat este reglementată de art. 2 din Legea nr. 210, care stipulează expres că procesul penal încetează la faza de judecare a cauzei, include toate instanțele ordinare de judecată, adică atât prima instanță, cât și instanța de apel și cea de recurs ordinar, dacă sunt întrunite condițiile expres indicate de această lege.

Totodată, în acest punct de analiză se evidențiază că, înainte de a aplica actul amnistiei, instanța urmează să determine, dacă inculpatul a manifestat căința activă față de fapta infracțională comisă. Alin. (2) al art. 1 din Legea nr. 210 susține că căința activă a persoanei se determină, în conformitate cu criteriile stabilite de art. 57 Cod penal.

Din conținutul art. 57 Cod penal, trebuie de înțeles că liberarea de răspundere penală, în legătură cu căința activă, este posibilă numai în cazul în care sunt întrunite următoarele criterii: persoana s-a autodenunțat de bună voie, a contribuit activ la descoperirea infracțiunii, a compensat valoarea daunei materiale cauzate sau a reparat în alt mod prejudiciul pricinuit de infracțiune. Or, reieșind din textul legii precitat, se conchide că, pentru aplicarea amnistiei față de inculpat, este suficient să fie întrunite cel puțin unul dintre criteriile enumerate supra. Tot aici, este importantă remarca că, căință activă manifestată prin contribuire activă la descoperirea infracțiunii include: judecarea cauzei penale în procedura simplificată prevăzută de art. 364/1 sau în baza art. 509 Cod de procedură penală, sau recunoașterea integrală a vinovăției.

Raportând la caz cele consemnate supra, Colegiul reiterează că, cauza penală în privința lui Apostol Constantin a fost judecată în procedura simplificată, reglementată de art. 364/1 Cod de procedură penală, în baza probelor administrate în faza de urmărire penală. Inculpatul a manifestat căință față de fapta infracțională comisă încă în prima instanță, acceptând judecarea cauzei în privința sa în baza art. 364/1 Cod de procedură penală și recunoscând vinovăția de cele incriminate.

Din atare considerente, Colegiul penal lărgit conchide că, la caz, în privința inculpatului poate fi aplicat actul amnistiei, nefiind incidente careva restricții

prevăzute de art. 10 al Legii nr. 210, acesta manifestând căința activă față de fapta infracțională comisă și careva prejudiciu nu există.

Respectiv, toate raționamentele consemnate supra au conturat opinia Colegiul penal lărgit că, recursul ordinar declarat urmează a fi admis, cu casarea parțială a sentinței și deciziei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care procesul penal privind învinuirea înaintată lui Apostol Constantin în baza art. 264/1 alin. (4) Cod penal urmează a fi încetat, în baza art. 2 al Legii nr. 210 din 29 iulie 2016 privind amnistia, în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

8. În conformitate cu prevederile art. 391 alin. (1) pct. 6), 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DE C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Hamureac Oxana în numele inculpatului, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 mai 2017, în cauza penală în privința lui Apostol Constantin.

Se aplică prevederile art.2 al Legii Republicii Moldova nr.210 din 29 iulie 2016 privind amnistia, în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova și se încetează procesul penal în privința lui Apostol Constantin, în baza art.264/1 alin. (4) Cod penal.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată publicată la 26 septembrie 2017.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Liliana Catan

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Ion Guzun